

WTO blijft relevant bij verdergaande globalisering

In een steeds verder globaliserende wereld zal de invloed van de Wereldhandelsorganisatie (World Trade Organization, WTO) toenemen. Maar wat doet de WTO eigenlijk precies? Rien Huige, voormalig Landbouwraad bij de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland in Genève en een van de cursusleiders van de masterclass 'International Trade and WTO' van Wageningen Academy, zet een en ander uiteen.

Henk ten Have

De Wereldhandelsorganisatie is opgericht in 1995 en richt zich op het bevorderen van de internationale handel. De landbouw is een belangrijk

thema van de WTO.

De voorloper van de WTO is de GATT (*General Agreement on Tariffs and Trade*) die in 1947 in Genève in Zwitserland werd ondertekend door 23 landen. Nederland is sinds de oprichting in 1995 lid van de WTO. De Braziliaan Roberto Azevêdo geeft leiding aan de WTO; hij nam in mei van dit jaar het stokje over van de Fransman Pascal Lamy. Onderhandelingen binnen de WTO vinden plaats in zogenoemde 'rondes'. De in 2001 gestarte Doha-ronde – Doha is de hoofdstad van Qatar waar de ronde begon – is nog steeds gaande. Volgens Rien Huige kan het nog lastig worden om de Doha-ronde af te ronden, maar is de WTO daardoor niet minder relevant.

Kunt u uitleggen hoe de WTO werkt?

"Er zijn verschillende manieren om naar de Wereldhandelsorganisatie te kijken, maar in essentie is het is een intergouvernementele organisatie met 159 lidstaten die gezamenlijk afspraken maken over de regulering van de wereldhandel (systeem van handelsregels). Zij onderhandelen over handelsverdragen en als er naar aanleiding van die verdragen geschillen zijn, dan is er een systeem van geschillenbeslechting beschikbaar waarbinnen overheden hun handelsproblemen met elkaar kunnen oplossen. De lidstaten worden ondersteund door het WTO-secretariaat in Genève en om te kunnen toetreden tot de WTO moet een land zogenoemde toetredingsonderhandelingen voeren met de zittende leden."

Welke invloed heeft de WTO op de landbouw/agribusiness in de afzonderlijke landen. Wat merken de Nederlandse primaire landbouw- en agribusinessbedrijven van de WTO?

"De invloed van de WTO op de agribusiness in afzonderlijke landen heeft potentieel grote gevolgen. Kijk maar naar de uitspraak van het WTO-panel in de geschillenbeslechtingsprocedure over het Europese suikerregime in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Deze zaak was aangespannen door onder andere Brazilië en als gevolg van de uitspraak is Europa inmiddels van geen netto-exporteur meer van suiker maar netto-importeur. Een akkoord in de Doha-ronde zou een verdere verlaging van bijvoorbeeld invoertarieven betekenen en opheffing van exportsubsidies. Dat heeft invloed op de concurrentieverhoudingen tussen de agribusiness in verschillende landen."

Er zijn weleens discussies over oneerlijke concurrentie tussen landen: Nederlandse veehouders moeten bijvoorbeeld aan strenge dierenwelzijnseisen voldoen, terwijl voor derde landen deze eisen minder of niet gelden, maar hun producten komen wel (tegen een lagere prijs) op de Nederlandse markt. Richt de WTO zich ook op zulke zaken?

"Discussies over oneerlijke concurrentie wegens strengere eisen in het ene land dan in het andere worden ook binnen de WTO volop gevoerd. De afgelopen decennia is er steeds meer aandacht voor zogenoemde non-trade concerns als dierenwelzijn. In de WTO-systematiek gaat het dan om de vraag of een overheid de strenge regels die zij intern aan haar producenten stelt ook mag opleggen aan producenten uit derde landen die hun producten willen exporteren naar het betreffende land. Deze discussie is nog

GENÈVE

Vertegenwoordigers van landen bijeen in het WTO-gebouw in Genève.

Foto: WTO

niet uitgekristalliseerd. In het kader van onderhandelingen valt daar maar moeilijk uit te komen, vandaar dat dit onderwerp geen onderdeel meer is van de onderhandelingen in de Doha-ronde. Wel is het zo dat in het kader van diverse geschillenbeslechtingsprocedures er steeds meer duidelijkheid komt over de interpretatie van de WTO-regels ten aanzien van non-trade concerns."

De Doha-ronde van de WTO loopt al sinds 2001. Waarom duurt deze ronde zo lang? Wat zijn de knelpunten?

"Er zijn meerdere redenen aan te wijzen waarom de Doha-ronde zo lang duurt. De eerste reden is dat destijds in Doha een heel brede agenda is afgesproken, waardoor het sowieso lastig was op alle punten overeenstemming te bereiken. Verder is zo dat het in voorgaande rondes, zoals in de Uruguay-ronde, het vooral de EU en de VS waren die de dienst uitmaakten, en er met de opkomst

van landen als Brazilië, India en China sprake is van een andere machtsverhouding die zich manifesteerde in het begin van de Doha-ronde tijdens de Ministeriële Conferentie van Cancún (G20). In 2008 was men tijdens de Ministeriële Conferentie in Genève heel dicht bij een akkoord, maar mede door niet-matchende persoonlijkheden van de onderhandelaars – met name India lag dwars – ketste dit op het laatste moment af. Vervolgens kwam daar de economische crisis bij en verdween de Doha-ronde naar de achtergrond op de politieke agenda van de wereldleiders. Ook zijn er in de tussentijd nieuwe leden toegetreden, zoals Rusland in 2012. Mocht er op enig moment weer een politiek momentum ontstaan voor het afronden van de Doha-ronde, dan zal dit technisch nog lastig blijken, omdat degenen die destijds bij alle details betrokken waren inmiddels andere dingen doen."

Zal de invloed van de WTO toenemen?

"In een steeds verder globaliserende wereld zal de invloed van de WTO inderdaad toenemen. Het feit dat de Doha-ronde vooralsnog mislukt is, betekent in mijn ogen geenszins dat de WTO helemaal irrelevant is geworden. Dat is ook wat ik met de masterclass 'International Trade and WTO' wil laten zien: hoe wel een update zeer wenselijk is, staat het huis en doen de afspraken die tot nu toe zijn gemaakt nog steeds dagelijks dienst, met name op het terrein van sanitaire en phytosanitaire handelseisen."